

ג ל י ו נ ו ת ל ע י ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע
בעריכת ד"ר נחמה ליבוביץ
שנת העשרים ושתיים

22

האזינו (תשכ"ג)

ל"ב
י"ב - י"ב

א: כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף
יפרש כנפו יקחחו
ישאהו על אברתו ...

א. י. ימצאנו בארץ מדבר
ובתוהו ילל ישימון
יסובבנהו יבוננהו יצרנהו
כאשון עינו.

אברבנאל מקשה:

מה היתה הסבה שלא זכר הנה יציאת מצרים - שהוא החסד הראשון שקבלו ממנו קודם
בואם למדבר, והתחיל מהמדבר?
ואיך אמר שמצאם במדבר, והלא במצרים מצאם ושם בקרא שמו עליהם?
השנה את תשובותיהם השונות של המפרשים הבאים:

ספרי

בהאזינו ל"ב:
ימצאהו בארץ מדבר: זה ישראל, שנאמר "כענבים במדבר מצאתי ישראל" (הושע ט' י').

רש"י

ד"ה ימצאהו בארץ מדבר; אותם מצא לו נאמנים בארץ המדבר, שקבלו עליהם תורתו ומלכותו
ועולו, מה שלא עשו ישמעאל ועשו...

רמב"ן

כתב רש"י "ימצאהו בארץ מדבר" אותם מצא לו נאמנים בארץ מדבר, שקבלו עליהם תורתו
ומלכותו ועולו - מה שלא עשו ישמעאל ועשו. ובתוהו ילל ישימון: ארץ ציה ושממה,
מקום יללת תנינים ובנות יענה - אף שם נמשכו אחר האמונה, ולא אמרו למשה: היאך
נצא למדבר?
וזה איבנו מטעם הפרשה, כי הכתוב סוכיח את ישראל ומזכיר המדבר אשר עשה
ת' עמם והם גמלו לו רעה תחת טובה.

רשב"ם

ד"ה ימצאהו: כמו (במדבר י"א) "ומצא להם" - הקב"ה נמצא להם, הקב"ה היה ספוק
שלהם.

שד"ל

ד"ה ימצאהו בארץ מדבר: החבל והחלק הזה מצא אותו שהיה כמו ארץ מדבר, והוא הלך
סביבותיו ותתבונן בו, כאדם המתבונן על שדהו לראות, מה הוא צריך.

חזקוני משה למשה יצחק אשכנזי - סדסקי איש טריאסטי (מתלמידי שד"ל)

ד"ה בארץ מדבר: דרך השאלה על גלות מצרים השואגים לקראת ישראל כחיות טרף.
ד"ה יסובבנהו: להצילם מביטת החיות...

תעמק דבר

הלא הוא אביר קנך...
ימצאהו בארץ מדבר: עמק מנאר, היאך בקרא "קנך" והנה מי שעומד למות ובא אחר
ובאלו, הרי זה קנהו וכן מי שהוא במקום שעומד להיות פרא, בלי דעת בני אדם,
ובא אחר ועשהו לאיש בן דעה - הרי זה קנהו, והרי במדבר חסר להם ארבעה ענינים
להיותם ולהיותם אנשים בעלי דעת. א) הספקת לחם ומים, ב) חסרון מקום דירה
כבני אדם איש ואשתו שלא בגלוי בשדה כפראים, ג) שלא היה להם סמי ללמוד דרך
ארץ להיות בסדר הליכות אומה שלמה, שהרי במצרים היו עבדים כבושים בסיים ולבנים
ובביאה לא ראו אומה בעיניהם, ד) הליכתם במקום נחשים ועקרבים והיו בכל רגע
מסוכנים למות ומקב"ה החיה אותם ועשה אותם לאנשי המעלה. ועל כן אמר "ימצאהו
בארץ מדבר" - במקום שאין דבר מאכל והוא ספק אותם, כלשונו (במדבר י"א) "הצאן
ובקר ישחט להם ומצא להם", והרי כך פרש הרשב"ם. "ובתוהו --- יבוננהו" הבינהו
דעת דרך ארץ יתור מכל חמטי העולם, שנתן להם תורתו ואין חכמה העולם נעלם
סננה. "יצרנהו" - מנחשים ועקרבים...

- 1) כמה דעות שונות נאמרו כאן? ספר את המפרשים לקבוצות.
- א) 2) מה מוסיף הספרי ע"י הביאו את הפ' מהושע ובמה עוזר לנו הפ'
ההוא לישב קושית האברבנאל?
- 3) מהי בקורת הרמב"ן לפרוש רש"י?
- 4) על איזה רמז בכתובים בפרשתנו מסתמך רש"י נאמרו "מה שלא
עשו עשו וישמעאל?"

א 5) מהי חולשתו הלשונית על פרוש הרשב"ם (על אף ההקבלה הטובאת בדבריו שבמדבר י"א).

ב י"א כנשר יעיר קנו
על גוזליו ירחף
יתרוש כנפיל יקחהו
ישאחו על אברתו.

ספרי "ישאחו על אברתו" כענין שנאמר (שמות י"ט) "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי".

אא 1) בנבר העמידנו על כך ששרש "רחף" מצוי בתווה רק בשני מקומות, בבראשית א' ב' ובפסוקנו; ושיש קשר ענייני בעל משמעות גדולה בין שניהם.
מהי משמעות החזרה הזאת?

א 2) מהו ההבדל בין ציור הנשר הנושא בפסוקנו ובין ציור זה בפרשת יתרו?

אא 3) מה משמעות החלוקה מלשון רבים ("גוזליו") ללשון יחיד ("יקחהו", "ישאחו") במושא של פסוקנו?

ג י"ב ה' בדר ינחנו ואין עמו אל זכר.

ראב"ע השם לבד כמעט על פי ה' יחנו ויסעו, (הכוונה למדבר ט' כ"ג "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו") ואין עם ה' שותף.
ויתכן להיות בדר על ישראל, כמו (במ' כ"ג ט') "הן עם לבדו ישכון".
ד"ה "ואין עמו אל זכר": עם ישראל, והעד על זה הפירוש (פרק ל"ב פ' ט"ז) "יקניאוהו בזרים...".

שד"ל ד"ה בדר ינחנו: "בדר" במצא תמיד על הישיבה. לפי זה "בדר" חוזר לישראל ו"ינחנו" ענינו להושיב.

- 1) מה בפסוקנו גורם את שתי האפשרויות בפירושו?
- 2) איזו משתי התפישות מתאימה יותר להקשר?
- 3) לאיזו משתי התפישות יש להביא ראיה מתחל' ד' ט'?

שאלות בטעמי המקרא

זעורק: מ. פרלמן

דברים ל"ב י"ד חטאת בקר וחלב צאן עס-חלב כרים ואילים בני-בשן ועתודים עם חלב כליות חסה ודם-ענב תשתה-חמר
בפסוק צוינו 7 ענינים: חטאת בקר - חלב צאן - חלב כרים - אילים - עתודים - חסה - ענבים.

- 1) הסבר את חלוקת הפסוק - להלקיו הגדולים והקטנים - לפי הטעמים.
- 2) אשר לשלישיה: כרים - אילים - עתודים השווה: יחזקאל כ"ז כ"א א ערב וכל-נשיאי קדר חסה סוחרי ידך בכרים ואילים ועתודים במ סוחריך.
יחזקאל ל"ט י"ח ... אילים כרים ועתודים פרים מריאי בשן כלם.
האם החלוקה ע"פ הטעמים היא זיחה בשלושה הפסוקים?

גליון לעיון בפרשת השבוע ועלון ההדרכה - שנת תשכ"ד
למנוי לתשכ"ד יש לפנות למחלקה לתרבות תורנית
במשרד החינוך והתרבות ירושלים.

דמי מנוי לשנה לגליון - 4 ל' דמי מנוי לעלון - 2 ל'
למזמינים יותר מ-10 טפסים - הנחה.